

Forslag 1

ARBEID - ØKONOMI - Statens Pensjonsfond Utland (SPU)

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 275: stryke ordene "tettere og"

Linje 277-279 strykes og erstattes med: "Sørge for at SPU's midler plasseres i selskap som ivaretar etiske normer og tar hensyn til virkninger av aktiviteten på miljø og klima" eller lignenden formulering

Linje 2891: stryke ordene "eller når vi forvalter Statens pensjonsfond utland (SPU)."

Vil du utdype forslaget ditt?

I linje 275-276 legges det opp til tettere politisk styring av SPU, og i linje 277-279 heter det at Arbeiderpartiet vil 'skjerpe reglene for når SPU skal trekke seg ut av selskaper, spesielt selskaper som bryter menneskerettigheter, ødelegger natur eller står for uakseptable utslipp av klimagasser'.

De foreslåtte utvelgelseskriteriene er vage og lar seg vanskelig operasjonalisere. Uansett skaper kulepunktet i linje 277-279 et inntrykk av at Arbeiderpartiet ønsker å bruke SPU som et utenrikspolitisk verktøy. Det ville bryte med hevdvunne prinsipper for forvaltningen av SPU, og være et uheldig signal å sende for et styringsparti.

SPU forvaltes med målsetning om høyest mulig avkastning innenfor moderat risiko (linje 271-272). Stortinget og Finansdepartementet bestemmer de etiske rammene for forvaltningen. SPU kan også selv selge seg ut av selskaper som påfører andre selskaper og samfunnet som helhet store kostnader, og derfor ikke er bærekraftig på sikt.

Arbeiderpartiet bør ikke gå inn for tettere politisk styring av SPU for å løse klimakrisen eller andre samfunnsproblemer. Klima og natur må selvsagt være en prioritet når vi lager politikk for å utvikle samfunn og næringsliv i Norge, men ikke ved forvaltningen av SPU.

Hvorfor er dette viktig?

SPU er vår felles formue. Som ansvarlig styringsparti bør Arbeiderpartiet vise at partiet vil verne om SPU's apolitiske karakter.

Forslag 2

ARBEID - NÆRING - Det bærekraftige arbeidslivet

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 388: Endre avsnitt: «Mange av klimautfordringene og -løsningene i Norge ligger i industrien. Norsk landbasert og maritim industri og leverandørindustri over hele landet må derfor sammen med ... bidra til å utvikle disse løsningene og bygge det neste energieventyret. Uvurderlig kompetanse fra olje og gassindustrien vil være avgjørende for å lykkes med omstillingen til fornybarsamfunnet. Hydrogen, havvind....

Vil du utdype forslaget ditt?

Det er bedre å påpeke at all industri i landet skal være med på omstillingen, og at olje og gassindustrien først og fremst skal bidra med sin omfattende kompetanse innen maritim industri, maritime installasjoner, geologi, reservoar- og utvinningsteknologi.

Forslag 3

ARBEID - NÆRING - Olje og gass og leverandørindustrien: utvikle, ikke avvike

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 492: Stryke fra og med kolonet: "Utvikle, ikke avvike"

Vil du utdype forslaget ditt?

Mens «utvikle, ikke avvike» sikkert er et slagord som klinger godt for dem som vil utvinne mest mulig olje og gass, så er det et slagord som fjerner oss fra reelle klimaløsninger. Så slagordet kan nok bli brukt i noen sammenhenger av enkelte av partiets medlemmer, men det bør ikke stå i partiprogrammet.

Forslag 4

ARBEID - NÆRING - Olje og gass og leverandørindustrien: utvikle, ikke avvike

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 531 Endres til: "Sørge for videre elektrifisering av nye og eksisterende felt på sokkelen skjer i form av satsing på havvind og andre fornybare energibærere".

Vil du utdype forslaget ditt?

Elektrifisering av sokkelen bør skje med satsing på havvind og andre fornybare energibærere og ikke med overføring av strøm fra land. Tilgang på fornybar kraft er begrenset, nettet er svakest langs kysten og vi må prioritere å bruke fornybar energi på elektrifisering av

samfunnet og prioritere virksomheter ut fra bærekraft, sysselsetting, verdiskaping og regionale hensyn.

Forslag 5

ARBEID - NÆRING - Fornybar energi: økt produksjon og norsk hydrogensatsing

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 618: Endre kulepunktet til: «Utarbeide en ambisiøs nasjonal strategi for bunnfast og flytende havvind, og støtte oppbyggingen av en sterk industri som er internasjonalt konkurransedyktig.»

Vil du utdype forslaget ditt?

Endringen setter det viktige først, vi trenger en sterk satsning på havvind. At vi vil ha en sterk nasjonal, industriell forankring kommer som en naturlig følge av dette målet.

Forslag 6

ARBEID - NÆRING - Fornybar energi: økt produksjon og norsk hydrogensatsing

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 631: Stryke kulepunktet.

Vil du utdype forslaget ditt?

Batteriproduksjon krever svært tørr atmosfære. Det er ikke nødvendigvis et godt tiltak å programfeste en produksjon av et produkt som vi ikke har naturlige forhold til bortsett fra på Svalbard.

Hvorfor er dette viktig?

Dette forslaget bærer preg av at en enkelt-interesse ønsker gjennomslag i partiets program.

Forslag 7

ARBEID - NÆRING - Hav og maritim Verdens ledende havnasjon

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 676-678: "Styrke innsatsen mot fiskeri- og miljøkriminalitet nasjonalt og internasjonalt og lede an i innsatsen med å stanse plastforurensing i havet." Tillegg: "Fiskeridirektoratets kompetanse på fiskerikriminalitet er viktig både i Norge og internasjonalt.

Fiskeridirektoratet må styrkes for å kunne lede arbeidet mot fiskerikriminalitet fra norsk side."

Vil du utdype forslaget ditt? Den borgerlige regjeringen har systematisk bygget ned Fiskeridirektoratet, og svekket kampen mot fiskerikriminalitet. Det har kommet forslag fra deler av partiet (Arbeiderpartiets nordområdeutvalg) om å splitte Fiskeridirektoratet. Vi mener at et samlet Fiskeridirektorat, med hovedkontor samlokalisert med forskningsklyngen i Bergen, og sterke distriktskontorer langs kysten, er et avgjørende viktig redskap for å bekjempe nasjonal og ikke minst internasjonal fiskerikriminalitet

Hvorfor er dette viktig? Fiskerikriminalitet foregår både på nasjonalt og internasjonalt nivå. Bekjempelse krever svært høy kompetanse om fiskerinæring, oppdrettsnæring, havrett og global fiskeribiologi.

Forslag 8

ARBEID - NÆRING - Hav og maritim Verdens ledende havnasjon

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 678-679 endres til:

- “Satse på den marine forsknings- og industriklyngen i Bergen med utbyggingen av Dokken-Marineholmen, Ocean Space Center i Trondheim, og Framsenteret i Tromsø som lokomotiver og klynger for den marine forskningen”

Vil du utdype forslaget ditt? I FoU er “Norgesmesterskapet” av begrenset interesse, det er på de europeiske og globale arenaene Norge må innta en ledende rolle.

Norge har flere forskningsmiljøer som er internasjonalt ledende. Bergensmiljøet utgjør den største forskningsklyngen på marint miljø i Europa, og er også verdens oppdrettshovedstad. I tillegg er Trondheims- og Tromsømiljøet viktige på mange områder.

Hvorfor er dette viktig? Utbyggingen av Dokken og Marineholmen, vil befeste Bergensmiljøet som internasjonalt ledende, både i forskning og industri.

Forslag 9

ARBEID - NÆRING Mineraler: høyere utvinning og lavere miljøbelastning

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 925: Endre ordene «Korte ned» til «Forbedre».

Vil du utdype forslaget ditt?

Dette kulepunktet slik det står nå, er i direkte strid med kulepunktet under på linje 936. Det virker som Arbeiderpartiet her går i FrP-fellen og tror at konsesjonsbehandlinger er sandpåstrøssel og ikke gjør viktige ting som konsekvensutredelser.

Forslag 10

ARBEID - SAMFERDSEL - En klimavennlig transportsektor

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 1293: Endre del-setningen «Bedre kollektivtransport er viktig,» til «Bedre kollektivtransport er helt nødvendig for å nå nullvekstmålet,».

Vil du utdype forslaget ditt?

Vi må støtte byveksttallene og det generelle målet om at veksten i trafikk i landet ikke skal komme som økt biltrafikk, men innen kollektivtransport, sykkel og gange.

Forslag 11

ARBEID - SAMFERDSEL - En klimavennlig transportsektor

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 1297: Nye kulepunkter under denne overskriften.

- Støtte og videre satse på nullvekstmålet som et overordnet prinsipp for persontransporten i og rundt byene.
- Staten skal dekke 70 % av store kollektivsatsninger som utbyggingen av T-banen i Oslo, Bybanen i Bergen og stambussruter i Stavangerområdet og Trondheim slik at vi kan nå nullvekstmålet.
- Bygge ut sykkelnettverk i og rundt de byene for å skille gående, syklende og motorisert trafikk, som et ledd for å nå nullvekstmålet.

Vil du utdype forslaget ditt?

Nullvekstmålet virker utelatt fra partiprogrammet. Dette målet er viktig dersom Norge skal være i nærheten av å klare sine internasjonale forpliktelser knyttet til klimakrisen, særlig knyttet til mikroplast i natur fra bildekk, tap av verdifull natur i forbindelse med infrastrukturbygging som vei, trafikkproblemer i de store byene, og ressursforbruk knyttet til stadig større bilpark.

Hvorfor er dette viktig?

Vi må stå opp for politikk vi tidligere har bidratt til å utvikle, og som i stor grad har gehør i befolkningen. Vi trenger ikke enda flere biler per husholdning i Norge, derfor er nullvekst i personbiltransporten avgjørende.

Forslag 12

ARBEID - SAMFERDSEL - En klimavennlig transportsektor

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 1297: Nytt kulepunkt under denne overskriften. «Jernbanen må bygges ut til å bli et reelt alternativ for persontransport mellom de store byene.»

Vil du utdype forslaget ditt?

Flytransporten mellom de store byene i Norge er noen av de travleste i verden. Tilsvarende distanser i Europa har blitt erstattet med mer effektive toglinjer, mens man i Norge har heller forlenget reisetiden med tog mellom de to største byene fordi kapasiteten er sprengt. En reell utbygging av toglinjene vil også kunne gavne godstransporten også ved å få godstransporten vekk fra veiene.

Forslag 13

ARBEID - SAMFERDSEL - En klimavennlig transportsektor

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 1309: Styrke ordet «gradvis».

Vil du utdype forslaget ditt?

Vi kan godt være klarere på at vi ikke trenger å støtte de dyreste elbilene like fullt ut som vi gjør i dag.

Forslag 14

VELFERD - SKOLE OG UTDANNING - En mer praktisk skole

Hva er ditt forslag – kort oppsummert?

Etter linje 1637-1638: Nytt kulepunkt:

- Styrke historiefaget i skole, kultur- og stedsutvikling.

Vil du utdype forslaget ditt?

Historiefaget er minimalisert på dagens barnetrinn med en svært instrumentell bruk av faget. Med økt fragmentering og behov for inkludering er fagets lange linjer og komparative fokus viktig. I seg selv gir historiefaget kunnskaper og stoff til kritisk forståelse av fortiden, faget er også viktig for å knytte forståelsen av fortiden til nåtidens utfordringer.

Hvorfor er dette viktig?

Historiefaget gir evne til å forstå samfunnet med lange linjer og et helhetlig for problemløsning.

Forslag 15

VELFERD - SKOLE OG UTDANNING - Forskning for omstilling og klima

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 1909: Nytt kulepunkt. «Styrke fagmiljøene som bidrar til FNs klimapanel og FNs naturpanel ved å lage en plan for direkte, langsiktig finansiering av etablerte forsknings- og fagmiljø over hele landet.»

Vil du utdype forslaget ditt?

Viktige fagmiljø som Bjerknessenteret lever i dag på usikre bevilgninger over relativt korte tidsperioder. Dette er gjerne fagmiljø som startet opp som SFFer, men på grunn av sin suksess har fortsatt lenge etter at SFF-finansieringen har utløpt. Dette gjør at disse fagmiljøene opplever en unødvendig usikkerhet rundt sin eksistens fordi finansieringen ikke er knyttet til en plan fra verken regjering, storting eller universitetene.

Hvorfor er dette viktig?

Dersom norske forskningsmiljøer skal være sikre bidragsyttere til FNs klimapanel (IPCC) og FNs naturpanel (IPBES), og samtidig bevare og styrke sin sterke internasjonale posisjon så er sikker finansiering viktig.

Forslag 16

VELFERD - SKOLE OG UTDANNING- Bedre arbeidsvilkår i høyere utdanning

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Fra linje 1872 legges det til:

- Universitetenes autonomi og åpenhet trygges gjennom fortsatt demokratisk valgt ledelse ved forsknings- og utdanningsinstitusjonene.

Vil du utdype forslaget ditt?

Akademia må være åpent, demokratisk og selvstyrt for å trygge så pålitelig og effektiv forsknings- og utdanningsinnsats som mulig. Dessuten er autonomien en forutsetning for å sikre universitetenes samfunnsoppdrag. Universitetene er - som kulturinstitusjonene og pressen - en vaktbikkje i kunnskapssamfunnet, og da bør ikke karriereløp og forskningsbevilgninger være betinget av ikke-akademiske forhold. Universitetsdemokratiet har derfor alltid vært en selvfølge innenfor rammen av den norske (humboldtske) universitetsmodellen, selv om den har vært under press fra høyre-reformer de siste tiårene.

Forslag 17

VELFERD - SKOLE OG UTDANNING - Forskning for omstilling og klima

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 1928 Nytt kulepunkt:

- Styrke universitetenes finansiering slik at det finnes søkbare interne midler (slik som småforsk) som kan holde forskning i gang i perioder hvor en mangler eksternfinansiering.

Vil du utdype forslaget ditt?

Det er dårlig forvaltning av offentlige midler å la vitenskapelig ansatte sitte uten mulighet til å forske, og en må opprettholde en viss aktivitet for å kunne komme i posisjon til å søke midler. Universitetsøkonomien må styrkes slik at det er søkbare interne midler tilgjengelig til forskere som ikke har fått tilslag på eksterne søknader.

Forslag 18

VELFERD - SKOLE OG UTDANNING - Forskning for omstilling og klima

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Etter linje 2019 legges det til:

- Innføre et tverrfaglig forskningsløft for demokrati, medborgerlighet og sosial bærekraft:
 - Prioritere mer av fellesskapets forskningsmidler til områder der samfunnet har størst behov, som medborgerlighet, integrering, språklig og historisk kunnskap og bevissthet.
 - Incentivere tettere bånd mellom ny forskning og undervisning i skoleverket, gjennom felles faglige arenaer, samt publikasjonsstøtte og fagfelleevaluering av lærebøker.

- Satse mer på langsiktig forskning ved å trygge flere faste stillinger og rekrutteringsstillinger i disiplinlagene ved universitetene.

Vil du utdype forslaget ditt?

I en tid med globale epidemier, masse migrasjon, automatisering og andre hurtige teknologiske endringer, og klimaendringer, står samfunnet vårt overfor store utfordringer med samhold og sosial bærekraft. Det krever ny kunnskap, ny medvirkning, ny bevissthet. Derfor trengs også forskningsløft for demokrati, medborgerlighet og en kritisk offentlighet, og en understøttelse av forskningsinstitusjonenes samfunnsoppgaver som vaktbikkjer og lærestoler i kunnskapssamfunnet.

Forslag 19

KLIMA OG MILJØ - KLIMA: RAMMEN RUNDT ALL ANNEN POLITIKK

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 2919. Stryke leddsetningen «, med unntak for...»

Vil du utdype forslaget ditt?

Dersom vi skal nå målet med kun utslippsfrie biler solgt etter 2025, så bør CO₂-avgiften øke like hurtig for bensin og diesel som for resten av forurensende sektor.

Forslag 20

KLIMA OG MILJØ - SIRKULÆRØKONOMI: DELE FOR Å SKAPE

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 2954: Nye setninger. «For å klare våre klimamål må vi redusere vår ressursbruk drastisk på 2020-tallet. Sirkulærøkonomi er et verktøy for å klare dette.»

Linje 2954: Endre setningen «På 2020-tallet må vi...» til «Det vil si at vi må legge om samfunnet slik at ressurser brukes om igjen.»

Vil du utdype forslaget ditt?

Det er en fordel å klargjøre innledningsvis hvorfor vi skal ha sirkulærøkonomi og hva det er. Innledningen er nå er det uklart hvorfor vi vil innføre en sirkulærøkonomi.

Forslag 21

KLIMA OG MILJØ - SIRKULÆRØKONOMI: DELE FOR Å SKAPE

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 2968: Nytt kulepunkt:

- styrke innsatsen inn mot gjenbruk av materialer fra pensjonerte maritime installasjoner fra olje- og gassnæringen og skip som skal til opphugging.

Vil du utdype forslaget ditt?

Dette er store potensielle verdier for industrien langs hele kysten, særlig på Vestlandet, og kan legge grunnlaget for et nytt industrieventyr.

De nærmeste årene kommer det mange avskilte maritime installasjoner til land fra oljefeltene på sokkelen. Disse vil bli sendt ut av landet for opphugging dersom vi ikke finner annen relevant bruk av disse nasjonalt. Vi tror at en satsing på sirkulærøkonomi og ressurgjenvinning av disse installasjonene vil kunne bety store muligheter for et nytt og svært lukrativt industri- og foredlingseventyr langs vestlandskysten, som også vil tilby en hardt presset leverandørindustri nye forretningsmuligheter.

Forslaget om gjenbruk bør også omfatte skip som skal til opphugging. Store deler av nærskipsfarten må fases ut pga alder og det er innført en vrakpantordning. Mye av opphuggingen skjer i land der man ikke følger IMOs krav eller minstekrav til miljø og HMS.

Forslag 22

KLIMA OG MILJØ: Kutte utslipp og ta vare på naturen der vi bor

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 3015: Endre setningen fra «Utvikle klimabudsjett i kommunene...» til «Utvikle klimabudsjett og -regnskap i kommunene...»

Vil du utdype forslaget ditt?

Det har liten hensikt å lage budsjetter om man ikke ser at de er fulgt.

Forslag 23

KLIMA OG MILJØ: Kutte utslipp og ta vare på naturen der vi bor

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 3015: Nytt kulepunkt: «Utarbeide strategi for å minimere naturinngrep i forbindelse med alle nasjonale og lokale infrastrukturprosjekter».

Vil du utdype forslaget ditt?

Vi ser at gang på gang så taper klima og miljø for andre interesser i forbindelse med infrastrukturprosjekter. Dette må vi gjøre noe med.

Forslag 24

KLIMA OG MILJØ: Natur: Ta vare på naturen for fremtidens velferd

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 3046: Nytt kulepunkt, «Utrede norsk naturs verdi i et samfunns- klima- og miljøperspektiv».

Vil du utdype forslaget ditt?

Urørt natur i Norge er truet. Naturen blir nedbygd av hensyn til store infrastrukturprosjekter.

Forslag 25

FOLK OG SAMFUNN - NORDOMRÅDENE: EN NY GIV - Svalbard

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 3336: Nytt kulepunkt. «Gjøre Svalbard til et foregangssamfunn for sirkulærøkonomi og utvikle det til å bli et utslippsfritt samfunn ved å satse på alternativ, fornybar energiproduksjon.»

Vil du utdype forslaget ditt?

I dag er mye av energiforsyningen basert på kull. Dette bør fases ut så fort som mulig. Videre er Svalbard et av de stedene som merker klimakrisen mest, det skulle bare mangle at vi gjør det til et utstillingsvindu for et bedre samfunn. Svalbard er også et av de få stedene i Norge hvor de geologiske forholdene ligger til rette for geotermisk energigenerering.

Forslag 26

FOLK OG SAMFUNN - Bolig: Gjenreise den sosiale boligpolitikken

Hva er ditt forslag – kort oppsummert?

Tilleggssetning linje 3438: “Arbeiderpartiet ønsker å utvikle en bredere boligpolitikk. Ut over å se bolig som et av de viktigste velferdsgodene og også som et sikkerhetsnett for de mest

vanskeligstilte, ønsker Arbeiderpartiet en boligpolitikk som ser bolig-, areal- og transportpolitikken i sammenheng. Arbeiderpartiet ønsker en boligpolitikk for folk flest, som en viktig tilgjengelig infrastruktur i et godt samfunn.”

Vil du utdype forslaget?

For Arbeiderpartiet ble boligpolitikk en fanesak for gjenreisningen av landet i etterkrigstiden. Arbeiderpartiet ønsker en sterk offentlig boligpolitikk statlig og kommunalt, for å demme opp for at markedet alene skal styre denne viktige sektoren som da lett først og fremst blir et investeringsobjekt.

Hvorfor er dette viktig?

Særlig de unge, førstegangsetablerere og de som ikke har tilstrekkelig egenkapital trenger en bred boligpolitikk med varierte boliger prismessig og med fleksibilitet i boligmarkedet og finansieringsmuligheter.

Forslag 27

FOLK OG SAMFUNN - Bolig: Gjenreise den sosiale boligpolitikken

Hva er ditt forslag – kort oppsummert?

Endring i punkt linje 3447:

- Gi kommunene gjennomføringsorganer, for eksempel kommunale tomteselskap eller utbyggingsselskap, som kan legge til rette for at kommunene i samarbeid med bolibyggelagene.. osv

Vil du utdype forslaget?

Et gjennomføringsorgan kan være et effektivt redskap for å både sikre billige tomtereserver, følge opp en strategisk arealpolitikk og bidra til sosial utjevning mellom boligområder og et sosialt mangfold internt i boligområdene.

Hvorfor er dette viktig?

For å komme fra planer og prat til handling og gjennomføring.

Forslag 28

FOLK OG SAMFUNN - Bolig: Gjenreise den sosiale boligpolitikken

Hva er ditt forslag – kort oppsummert?

Linje 3455: Nytt kulepunkt:

- Arbeiderpartiet vil ta vare på kystkulturen, kulturlandskapet langs kysten, naust- og sjøhus og styrke fartøyvernet. En egen stortingsmelding om kystkultur skal lages.

Vil du utdype forslaget ditt?

Kulturminner og kulturlandskap langs kysten er utsatt for stort press og forvitrer fort. Fartøyene forteller historien om Norge som kystnasjon, et representativt utvalg må tas vare på og rekruttering stimuleres.

Hvorfor er dette viktig?

Riksantikvaren har nylig ropt varsko om stort tap av kystens kulturminner og kulturlandskap. Mye av vår historie og alle våre hovednæringer er knytt til kyst og hav, og er derfor viktig å ta vare på.

Forslag 29

FOLK OG SAMFUNN - Bolig: Gjenreise den sosiale boligpolitikken

Hva er ditt forslag – kort oppsummert?

Linje 3458, nytt punkt:

- Arbeiderpartiet trenger et nytt og videre samfunnsmandat for Husbanken ut over sosialpolitikken. Husbanken bør også være et instrument for å utvikle en såkalt tredje boligsektor.

Linje 3462, nye punkt:

- Rammene for Husbankens startlån må økes betraktelig, slik at flere grupper får hjelp til å komme seg inn på boligmarkedet.
- Det bør etableres en tilskuddsordning for gode bomiljø i Husbanken.

Vil du utdype forslaget?

Husbankens utlånsrammer er halvert siden den rødgrønne regjeringen. Med utvidet mandat, slik at unge og førstegangsetablere kan søke startlån, trengs økte rammer. Ordningen med bomiljøtilskudd førte tidligere til stor kvalitet og trivsel i boligområdene som var finansiert av Husbanken.

Hvorfor er dette viktig?

Dette er viktig for å gi alle en mulighet til å disponere en bolig til en grei pris. Utvikling av gode bomiljø legger til rette for samhandling og trivsel, for eksempel fysisk tilrettelegging av arenaer ute og inne, som fellesrom og gatetun.

Forslag 30

FOLK OG SAMFUNN - Bolig: Gjenreise den sosiale boligpolitikken

Hva er ditt forslag – kort oppsummert?

Linje 3456, nytt punkt:

- Flere fremtidige boliger bør bygges i eksisterende bygg.

Vil du utdype forslaget?

Gjenbruk og sirkulærøkonomi er både positivt for ivaretagelse av bygningsmiljø fra flere tidsperioder og for å hindre uønsket klimagassutslipp.

Hvorfor er dette viktig?

På denne måten sikrer man kulturarven. Samtidig får kloden mindre klimagassutslipp.

Bergen er kanskje en av de beste eksemplene der man har bygget flere gode boliger i bygg som tidligere var knyttet til andre formål.

Forslag 31

FOLK OG SAMFUNN - Bolig: Gjenreise den sosiale boligpolitikken

Hva er ditt forslag – kort oppsummert?

Linje 3456: Nytt kulepunkt:

- Utvikle et pilotprosjekt for bykommuner for å fremme en grønn storbyutvikling og en tredje boligsektor

Vil du utdype forslaget?

Et samarbeid og en utvikling av virkemidler statlig og kommunalt vil fremme boligproduksjon med variasjon i pris, men med høy kvalitet. I byene er presset på klima og biologisk mangfold størst og det er i byene sosiale utfordringer er mest omfattende.

Hvorfor er dette viktig?

Boligpresset og prispresset er størst i byene. Her er også mange kunnskapsmiljø som kan utvikle framtidsrettede løsninger som også vil være til nytte for tettsteder landet rundt.

Forslag 32

FOLK OG SAMFUNN - Bolig: Gjenreise den sosiale boligpolitikken

Hva er ditt forslag – kort oppsummert?

Linje 3466, tillegg:

- Plan- og bygningsloven må endres, som i engelsk og dansk lov, slik at 20-30 prosent kan gå til boliger til redusert pris, men like god kvalitet.

Vil du utdype forslaget?

En forutsetning er å finne løsninger som gjør at prisreduksjonen følger boligen og ikke eieren.

Hvorfor er dette viktig?

Planmyndigheten vil da ha en hjemmel, som i den engelske planlovens paragraf 106, til å si nei til boligprosjekt dersom dette ikke oppfylles.

Forslag 33

FOLK OG SAMFUNN - Bolig: Gjenreise den sosiale boligpolitikken

Hva er ditt forslag – kort oppsummert:

Linje 3476: Ny hovedoverskrift som sikrer kvalitet og trivsel i boliger og bomiljø

For å fremme kvalitet og trivsel i boliger og bomiljø vil Arbeiderpartiet:

- Fremme bærekraftige boliger og bomiljø, menneskevennlige og uten CO2utslipp
- Bygge boliger med rikelig fellesareal inne og ute
- Kutte CO2-utslipp på byggeplassene og ha krav til sunne byggematerialer
- Fremme delekultur og alternative boformer
- Fremme kulturminner og kulturarv i bomiljøene
- Utvikle en offensiv arkitekturpolitikk i stat og kommuner
- Utvikle nyskapende arkitektur
- Fremme utviklingen av kulturminneplaner i alle landets kommuner
- Fremme gjenbruk og sirkulærøkonomi
- Fremme organisering i bomiljøene som styrker demokratiske prosesser, for eksempel borettslagsmodellen
- Plan- og bygningsloven skal spisses som verktøy for å sikre god arkitektur, bygg- og bokvalitet, klima, naturmangfold, kulturminner og et godt sosialt miljø
- Etablere bygningsvernssentre i alle fylker for kursing av huseiere og opplæring av håndverkere til gjenbruk av bygningsmassen

- Sikre kulturminnefondet skal sikres årlige bevilgninger på 200 millioner kroner
- Lage incentivordning gjennom Kulturminnefondet for energisparing i hus fra før 1950
- Incentivere og legge til rette for gjenbruk av eksisterende bygningsmasse, gjennom Husbanken og tilpassede planprosesser

Vil du utdype forslaget?

I et boligmarked der økonomisk profitt er en viktig faktor, må det offentlige i stat, fylkeskommuner og kommuner sikre kvalitet og trivsel og bærekraft.

Hvorfor er dette viktig?

Et politisk program som skal sikre et helhetlig menneske- og samfunnssyn, bør stille kvalitetskrav til de viktigste arenaene for menneskenes liv og samhandling,

Forslag 34

FOLK OG SAMFUNN - Kultur: En kultur å leve av og for

Hva er ditt forslag – kort oppsummert?

Fra linje 3500 tillegg: "Arbeiderpartiet vil en arkitekturpolitikk som ser kulturpolitikk og næringspolitikk i sammenheng og som setter kvalitetskrav til nytt byggeri. Bygninger og bomiljø skal gi mennesker inspirasjon og glede og være bidrag til kulturmiljø. Det skal utvikles en strategi for å fremme estetisk kvalitet i bygninger og bygningsmiljø. Strategien skal i særdeleshet ta for seg fortetningsområder i byene."

Vil du utdype forslaget ditt?

Det som bygges i dag er framtidens kulturarv. Bygningsmiljøene påvirker psykisk helse og trivsel. Særlig i fortetningsområder bygges anlegg som med fordel bør ha strengere kvalitetskrav. Mange ytre byområder er forslummet av trafikkmaskiner og bør gå gjennom rebyggings- og forbedringsprogram. I alle bomiljø bør det være utearenaer, byrom som legger til rette for gateliv og kulturelt fellesskap.

Hvorfor er dette viktig?

Arkitekturpolitikken er en viktig del av kulturpolitikken.

Forslag 35

FOLK OG SAMFUNN - Kultur: En kultur å leve av og for

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 3509: Tillegg etter Innføre regionale kulturfond: "forvaltet av fylkeskommunene."

Vil du utdype forslaget ditt?

Arbeiderpartiet ønsker å styrke fylkeskommunene for å utvikle kulturpolitikken.

Fylkeskommunene har oversikt til å sette enkelttiltak i sammenheng med andre, slik at en kan få synergieffekt mellom kommuner, institusjoner, næringsliv og regionalutvikling

Hvorfor er dette viktig?

Det er viktig for å motvirke ytterligere sentralisering i kulturforvaltningen og støtte opp under det kreative i omstilling.

Forslag 36

FOLK OG SAMFUNN - Kultur: En kultur å leve av og for

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 3511: Evaluere (ikke avvike) gaveforsterkningsordningen, og vurdere om ordningen fører til at offentlige midler gjennom gaveforsterkningsordningen ytterligere styrker skjevfordeling mellom landsdeler. Arbeiderpartiet ønsker å vurdere andre incitament for å styrke privat-offentlig samarbeid innen kultursektoren.

Vil du utdype forslaget ditt?

37 prosent av gaveforsterkningsordningen går til Oslo, slik forsterkes de komparative fortrinn ved lokalisering i hovedstaden. Gaveforsterkningsordningen styrker det etablerte kunst- og kulturlivet på bekostning av det nyskapende.

Hvorfor er dette viktig?

Innretningen på offentlige kulturmidler, i samspill mellom stat, fylkeskommune og kommuner bør styrkes, ikke svekkes – slik som lett kan skje ved gaveforsterkningsordningen. Kunst og kultur er viktig for demokrati og identitet og de offentlige kunst og kulturmidlene må komme hele samfunnet til gode.

Forslag 37

FOLK OG SAMFUNN - Kultur: En kultur å leve av og for

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 3514: Nytt punkt:

- Tuppenøkkelendres slik at mer av overskuddet fra Norsk tipping går til kulturformål.

Vil du utdype forslaget ditt?

Arbeiderpartiet så tidlig behovet for å styrke både amatørkultur og profesjonell kulturutøvelse og utviklet derfor Kulturløftene. Som del av denne satsingen bør finansiering sikres, mellom annet ved en mer balansert fordeling av tippemidler mellom kultur og idrett.

Hvorfor er dette viktig?

Dette er viktig for å styrke kulturlivet og balansere inntrykket av Arbeiderpartiet som et støtteparti både for kultur og idrett.

Forslag 38

FOLK OG SAMFUNN - Kultur: En kultur å leve av og for

Hva er ditt forslag – kort oppsummert?

Linje 3517: Nytt punkt:

- Styrke insentivordningen for å øke antallet store internasjonale film- og serieproduksjoner i Norge.

Vil du utdype forslaget ditt?

Norge har unike fortrinn i form av natur, voksende filmmiljø og et stabilt land. Det har blitt attraktivt å ha filmopptak i Norge, ringvirkninger i kjøp av tjenester er store. Allerede nå har man for neste år forespørsler på langt over det doble av rammen til insentivordningen. Vi bør ha samme ordning som de land vi konkurrerer med som f.eks Island som ikke har tak.

Hvorfor er dette viktig?

Vi trenger nye arbeidsplasser og verdiskaping spesielt i distriktene der de fleste filmene blir tatt opp. Film er et voksende kunst- og kulturfelt, er identitet skapende, god Norges reklame for reiseliv og andre produkter. Det norske filmmiljøet vil bli styrket gjennom internasjonalt samarbeid og har stort potensial for eksport.

Forslag 39

FOLK OG SAMFUNN - Kultur: En kultur å leve av og for

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Tillegg linje 3526: "...og ved å gi statlig støtte til opprusting og ivaretagelse av museenes eiendomsmasse."

Vil du utdype forslaget ditt?

Det er et stort behov for et museumsloft, både til drift og investering. Museene har en viktig samfunnsutviklerrolle ved å ta vare på fortiden inn i framtiden.

Hvorfor er dette viktig?

Det er ikke uvanlig at et museum eier og drifter over 100 bygninger, som er en del av den nasjonale kulturarven. Museene gis en umulig oppgave med det resultat at kulturarven forvitrer.

Forslag 40

FOLK OG SAMFUNN - Kultur: En kultur å leve av og for

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Etter linje 3537: Nytt kulepunkt:

- Styrke kulturminneforvaltningen ved å ha kulturminneplaner i alle kommuner og øke bevilgningene til å ta vare på kulturminner og kulturlandskap.

Vil du utdype forslaget ditt?

Deler av kulturarven forvitrer på grunn av endret vær og klimabelastning. Her må ekstra tiltak settes i verk.

Hvorfor er dette viktig?

Kulturarven må ofte vike og blir gjerne nedprioritert når samfunnet utbygges. Tap av kulturminner er irreversibelt og et ran med tanke på framtidige generasjoner.

Forslag 41

FOLK OG SAMFUNN - Kultur: En kultur å leve av og for

Hva er ditt forslag – kort oppsummert?

Etter linje 3544: Nytt kulepunkt:

- Arbeiderpartiet vil styrke amatørmusikken med kor- og korpsbevegelsen.

Vil du utdype forslaget ditt?

Korene og korpseene gir stor musikalsk glede og utvikling og er grunnlaget også for mye av det profesjonelle musikklivet.

Hvorfor er dette viktig?

Ut over det musikalske skaper amatørmusikken gode sosiale fellesskap i alle aldre og god samhandling mellom generasjonene.

Forslag 42

FOLK OG SAMFUNN - Kultur: En kultur å leve av og for

Hva er ditt forslag – kort oppsummert?

Etter linje 3544, nytt kulepunkt:

- “Styrke historiefaget i kultur- og stedsutvikling, i samspill med historielag, kulturaktører, ABM-sektoren, skole og forskningsinstitusjoner.”

Vil du utdype forslaget ditt?

Historiefaget gir fortellinger og stoff til identitets- og kulturforståelse, som fremmer kritisk evne og dømmekraft.

Forslag 43

FOLK OG SAMFUNN - Kultur: En kultur å leve av og for

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Fra linje 3544 legges det til:

- Forfall og tap av Norges bygningsarv skal begrenses til under 0,5 % per år
- Landets kulturhistorisk viktige kirkebygg skal sikres med et eget fond for vedlikehold
- Staten skal dekke kostnadene for arkeologiske undersøkelser i landbruket
- Fredede hus fritas for eiendomsskatt.
- Ordningen med fradragsrett for utgifter til istandsettelse av hus i landbruket gjeninnføres

Vil du utdype forslaget ditt?

Bygningsvernet må inn i programmet! Norge mister kulturarv, identitet og stedsfølelse når bygningsarven i bykjerne og landbruket forfaller, og klimaendringene akselererer forfallet. Mye av bygningsarven kan gjenbrukes til nye formål. Det er særlig arven etter vanlige folk -

låver og bolighus - som forfaller. Se sammenheng med deler av forslag 29. Tapet av fortidsminner i landbruksjord er et særlig problem - og landbruksnæringen ikke som andre næringer - så arkeologiske utgravninger i landbruket bør dekkes av staten.

Kirkebyggene er fortidens praktbygg, og risikerer et vedlikeholdsetterslep fordi Dnk og kommunene ikke er i stand til å vedlikeholde viktige kirkebygg. Staten bør derfor sikre både de viktigste og et representativt utvalg av de øvrige.

Forslag 44

VERDEN - UTENRIKS - En varmere verden

Hva er ditt forslag - kort oppsummert?

Linje 4217-4218 Endres til: "Gjøre Norge til en pådriver i det internasjonale klimaarbeidet og gjøre klima og natur til en hovedprioritet i utviklingspolitikken".

Vil du utdype forslaget ditt?

Klimaendringene har globale følger og utkastets linje 4200-4211 redegjør godt for hvorfor norsk utviklingspolitikk bør utvikles i solidaritet med de som er hardest rammet. Det er likevel uklart hvordan og hvorfor klima og natur fremover skal være en hovedprioritet for norsk utenrikspolitikk, hvor det er tradisjon for at de store linjene ligger fast.

Norge bør være en pådriver for et forpliktende internasjonalt klimasamarbeid, også i rollen som medlem av FNs sikkerhetsråd (ref linje 4222-4226), men hovedprioriteten i norsk utenrikspolitikk bør være å sikre våre nasjonale interesser.